2025/1291

3.7.2025.

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2025/1291

od 2. srpnja 2025.

o upisu oznake izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” u Unijin registar oznaka zemljopisnog podrijetla

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ([1]), a posebno njezin članak 99. stavak 2.,

budući da:

(1) U skladu s člankom 90. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2024/1143 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) kojom se mijenja Uredba (EU) br. 1308/2013, Uredba (EU) br. 1308/2013 i dalje se primjenjuje na zahtjeve za registraciju oznaka zemljopisnog podrijetla za vino koje je Komisija zaprimila i objavila u Službenom listu Europske unije prije 13. svibnja 2024. Komisija je zahtjev za registraciju oznake izvornosti (ZOI) „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”, koji je podnijela Slovačka, zaprimila 19. srpnja 2022.

(2) U skladu s člankom 97. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 1308/2013 zahtjev Slovačke za registraciju oznake izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” objavljen je u Službenom listu Europske unije 23. listopada 2023. ([3])

(3) Komisija je 19. siječnja 2024. primila obrazloženu izjavu o prigovoru koju je dostavila Mađarska. Nakon što je utvrdila njezinu prihvatljivost, Komisija je 29. veljače 2024. pozvala Mađarsku i Slovačku da provedu odgovarajuća savjetovanja radi postizanja dogovora kako je predviđeno u članku 98. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013.

(4) Mađarska je 29. svibnja 2024. zatražila produljenje savjetovanja. Međutim, budući da taj zahtjev nije podnijela Slovačka, on nije ispunio uvjet iz članka 98. stavka 2. posljednje rečenice Uredbe (EU) br. 1308/2013. Stoga savjetovanja nisu produljena. Savjetovanja su zaključena bez sporazuma između Mađarske i Slovačke. Stoga Komisija treba donijeti odluku u skladu s člankom 99. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013, uzimajući u obzir rezultate savjetovanja.

(5) Mađarska je u svojoj obrazloženoj izjavi o prigovoru i tijekom savjetovanja sa Slovačkom tvrdila da naziv „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” ne treba registrirati jer je djelomično homoniman nazivu „Tokaj/Tokaji” navedenom u Unijinu registru oznaka zemljopisnog podrijetla za Mađarsku. Mađarska je tvrdila da je registracija predloženog naziva stoga u suprotnosti s člankom 100. Uredbe (EU) br. 1308/2013. Osim toga, Mađarska je tvrdila da bi isticanje sastavnice „TOKAJSKÉ VÍNO” u nazivu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” velikim slovima moglo pogrešno upućivati potrošače jer ostavlja dojam da proizvodi označeni tom oznakom ispunjavaju iste stroge standarde koji se primjenjuju na vina proizvedena pod mađarskim nazivom „Tokaj/Tokaji”.

([1]) SL L 347, 20.12.2013., str. 671., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) Uredba (EU) 2024/1143 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o oznakama zemljopisnog podrijetla za vino, jaka alkoholna pića i poljoprivredne proizvode, te zajamčeno tradicionalnim specijalitetima i neobveznim izrazima kvalitete za poljoprivredne proizvode, izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2019/787 i (EU) 2019/1753 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1151/2012 (SL L, 2024/1143, 23.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

([3]) SL C, C/2023/385, 23.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/385/oj.

(6) Mađarska je također dovela u pitanje prostornu valjanost oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”, pri čemu je tvrdila da zemljopisno područje te oznake ne odgovara povijesno definiranoj regiji Tokaj te da su stoga slovački kolege zanemarili zajedničku povijest i tradiciju Mađarske i Slovačke u odnosu na vino Tokaj. Mađarska je napomenula da su od sedam općina obuhvaćenih razgraničenim zemljopisnim područjem oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” samo općine Malá Tŕňa i Viničky povijesno pripadale regiji Tokaj, koja je utvrđena austrougarskim zakonodavstvom koje je bilo na snazi od 1908. do 1924.

(7) Nadalje, Mađarska je tvrdila da je proizvodnja vina „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” lakša nego proizvodnja vina „Tokaj/Tokaji”, zbog čega su vina „Tokaj/Tokaji” stavljena u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju. U tu je svrhu Mađarska izjavila da se specifikacijom proizvoda sa ZOI-jem „Tokaj/Tokaji” zahtijevaju stroži standardi i viša kvaliteta nego specifikacijom proizvoda „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”. To se posebno odnosilo na proizvodnju prirodnih slatkih vina i ograničenja prinosa. Osim toga, specifikacijom proizvoda vina pod slovačkim nazivom dopuštena je proizvodnja više vrsta vina i više kategorija proizvoda od vinove loze nego specifikacijom mađarskog proizvoda „Tokaj/Tokaji”. U tom je kontekstu Mađarska tvrdila da se proizvod registriran pod istim nazivom ne može proizvoditi na dva različita načina.

(8) Naposljetku, Mađarska je istaknula postojeći slovački ZOI „Vinohradnícka oblasť Tokaj”, koji obuhvaća proizvodnju vina koja je gotovo istovjetna proizvodnji vina iz zahtjeva za registraciju oznake izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”. Mađarska je izjavila da neće uložiti prigovor na registraciju oznake izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” ako Slovačka ukine postojeći ZOI „Vinohradnícka oblasť Tokaj”.

(9) Komisija je ocijenila argumente koje je Mađarska navela u obrazloženoj izjavi o prigovoru s obzirom na Uredbu (EU) br. 1308/2013, uzimajući u obzir informacije koje je primila o savjetovanjima provedenima među zainteresiranim stranama.

(10) Prije nego što je razmotrila argumente koje je Mađarska iznijela u prigovoru, Komisija je primila na znanje da je Slovačka 22. studenog 1967. registrirala naziv „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” kao oznaku izvornosti AO-45 ([4]) u Međunarodnom sustavu oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla na temelju Lisabonskog sporazuma za zaštitu oznaka izvornosti i njihovu međunarodnu registraciju („Lisabonski sporazum”) ([5]).

(11) Pravila za prijelaz s Lisabonskog sporazuma na Ženevski akt Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla („Ženevski akt”) ([6]) utvrđena su u Uredbi (EU) 2019/1753 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]). U skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/1753 u pogledu oznaka izvornosti koje nisu zaštićene u okviru sustava Unije, države članice koje su stranke Lisabonskog sporazuma i pristupile su Ženevskom aktu (kao što je Slovačka) mogu birati. Mogu zahtijevati registraciju oznake izvornosti u okviru sustava Unije, a zatim registraciju u skladu sa Ženevskim aktom, ili mogu zatražiti ukidanje registracije oznake izvornosti u međunarodnom registru ([8]).

([4]) https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_6376_Current%20information%20-%20AO-45.pdf. Taj je naziv izvorno registriran na temelju Lisabonskog sporazuma pod nazivom „TOKAJSKÉ VÍNO z československej oblasti”, ali je nakon razdruživanja Čehoslovačke promijenjen u „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”.

([5]) https://www.wipo.int/wipolex/en/text/285856.

([6]) SL L 271, 24.10.2019., str. 15., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2019/1754/oj.

([7]) Uredba (EU) 2019/1753 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o djelovanju Unije nakon njezina pristupanja Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla (SL L 271, 24.10.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1753/oj).

([8]) Mađarska i Slovačka već su na temelju Ženevskog akta registrirale druge oznake izvornosti koje se odnose na Tokaj: Mađarska – AO-527 „Tokaj”, vidjeti https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_6858_Current%20information%20-%20AO-527.pdf, i Slovačka – AO-1230 „Vinohradnicka oblast Tokaj”, vidjeti https://lisbon-express.wipo.int/pdf/CRTINF_25456_Current%20information%20-%20AO-1230.pdf.

(12) U skladu s člankom 3. Odluke Vijeća (EU) 2019/1754 ([9]) države članice koje su 26. veljače 2020. bile stranke Lisabonskog sporazuma (kao što je Slovačka) ovlaštene su da ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe isključivo ako je njihovo pristupanje potrebno da bi se u interesu Unije očuvao senioritet i kontinuitet zaštite oznaka izvornosti koje su te države članice već registrirale na temelju Lisabonskog sporazuma te kako bi se ispunile obveze predviđene člankom 11. Uredbe (EU) 2019/1753.

(13) Stoga je, u skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/1753, zahtjev za registraciju oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" u sustavu Unije preduvjet za međunarodnu registraciju oznake izvornosti AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" na temelju Ženevskog akta i za očuvanje povezanih prava prvenstva. Bez registracije oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" u sustavu Unije Slovačka ne bi bila ovlaštena registrirati oznaku izvornosti AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" na temelju Ženevskog akta te bi izgubila zaštitu oznake izvornosti na temelju Lisabonskog sporazuma.

(14) Kad je riječ o argumentu Mađarske o homonimiji, Komisija smatra da je naziv „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" doista djelomično homoniman mađarskom ZOI-ju „Tokaj/Tokaji". U takvim situacijama u skladu s člankom 100. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013 treba uzeti u obzir lokalno i tradicionalno korištenje i bilo kakvu opasnost zabune. Posebice u pogledu opasnosti zabune, homonimni naziv ne smije pogrešno upućivati potrošače da proizvodi dolaze iz nekog drugog područja.

(15) Kad je riječ o lokalnom i tradicionalnom korištenju, i Mađarska i Slovačka tvrde da su vinogradarske tradicije regije Tokaj stoljećima očuvane. Ta se regija nalazi u sjeveroistočnoj Mađarskoj i jugoistočnoj Slovačkoj te i Mađarska i Slovačka proizvode vina Tokaj i štite povezane nazive vina. Slovačka je navela da je „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" naziv za vino Tokaj koji se u Slovačkoj tradicionalno upotrebljava u vezi s odgovarajućim razgraničenim zemljopisnim područjem koje je utvrdila Slovačka. Ta izjava o upotrebi riječi „Tokaj" za slovačko vino potkrijepljena je postojanjem slovačkog zakonodavstva o vinu Tokaj od 1959. i zaštitom naziva „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" na temelju Lisabonskog sporazuma od 1967.

(16) Kad je riječ o opasnosti od zabune, kao prvo, naziv se odnosi na pravo podrijetlo proizvoda, tj. tokajsku regiju, čiji se dio nalazi u Slovačkoj, a drugi dio u Mađarskoj, a naziv se tradicionalno upotrebljava u oba dijela prekogranične regije Tokaj. Komisija nema spoznaje o tome da te okolnosti vode do zabune potrošača. Naprotiv, potrošačima je poznata duga povijest vina s nazivom „Tokaj" u objema zemljama. Zbog supostojanja mađarskih i slovačkih vina Tokaj na tržištu i njihova sve većeg ugleda i Mađarska i Slovačka zatražile su zaštitu povezanih naziva vina. Rezultat su dva naziva koja se odnose na regiju Tokaj, a 2006. su registrirana kao ZOI-ji, tj. „Tokaj/Tokaji" za Mađarsku i „Vinohradnícka oblasť Tokaj" za Slovačku. Ti ZOI-ji istodobno su postojali za istu prekograničnu vinsku regiju i pritom nisu dovodili do zabune ([10]). Nema razloga da aktualni zahtjev za registraciju drugog slovačkog ZOI-ja koji sadržava naziv „Tokaj" dovede do zabune u odnosu na mađarski naziv.

(17) Kao drugo, nazivi mađarskog i slovačkog vina nisu istovjetni. Nazivi su samo djelomično homonimni. Na slovačkom jeziku „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" složeni je naziv u kojem pridjev upućuje na „Tokaj" („TOKAJSKÉ").

([9]) Odluka Vijeća (EU) 2019/1754 od 7. listopada 2019. o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla (SL L 271, 24.10.2019., str. 12., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/1754/oj).

([10]) U sektoru poljoprivrednih proizvoda postoje i drugi primjeri supostojanja oznaka zemljopisnog podrijetla kojima se označavaju slični proizvodi i koje se odnose na zemljopisna područja koja su podijeljena među državama članicama, npr. „Steirisches Kürbiskernöl" (ZOZP) iz Austrije i „Štajersko Prekmursko Bučno Olje" (ZOZP) iz Slovenije ili „Jambon d'Ardenne" (ZOZP) iz Belgije i „Jambon sec des Ardennes / Noix de Jambon sec des Ardennes" (ZOZP) iz Francuske.

(18) Kao treće, slovački naziv sadržava zemljopisnu sastavnicu „zo slovenskej oblasti” („sa slovačkog područja”), koja jasno upućuje na zemlju podrijetla i dodatno smanjuje opasnost zabune. Kako je objasnila Slovačka, ta zemljopisna sastavnica navedena je već u trenutku registracije oznake izvornosti AO-45 „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” na temelju Lisabonskog sporazuma kako bi se jasno razlikovale mađarske i slovačke oznake izvornosti.

(19) Kao četvrto, prema članku 119. stavku 1. točki (d) Uredbe (EU) br. 1308/2013 označivanje i predstavljanje vina u Uniji mora sadržavati oznaku podrijetla. To u praksi znači da su informacije o zemlji podrijetla vina obvezne. Stoga se na etiketama vina obično navodi „vino iz ...”, „proizvedeno u ...” ili „proizvod iz ...”. Time se dodatno navodi podrijetlo vina i ustanovljuje razlika između vina Tokaj proizvedenog u Mađarskoj i onih proizvedenih u Slovačkoj.

(20) Kao peto, kad je riječ o naglasku koji se stavlja na regiju Tokaj njezinim navođenjem velikim slovima, a koji je Mađarska dovela u pitanje, Slovačka je objasnila da su velika slova u nazivu podnesenom za registraciju u okviru sustava Unije bila potrebna radi usklađivanja naziva koji se treba registrirati u skladu sa Ženevskim aktom s nazivom koji je već registriran u skladu s Lisabonskim sporazumom. U svakom slučaju, na temelju elemenata koji omogućuju razlikovanje mađarskog i slovačkog vina Tokaj, kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 16., 17., 18. i 19., ne smatra se vjerojatnim da će se zbog velikih slova u nazivu „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” povećati opasnost zabune.

(21) Na temelju svih tih elemenata Komisija smatra da, s obzirom na lokalno i tradicionalno korištenje te nepostojanje opasnosti zabune, posebno zato što nema pogrešnog upućivanja potrošača da proizvodi dolaze iz nekog drugog područja, djelomična homonimnost ne sprečava registraciju naziva „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”.

(22) Kad je riječ o argumentu Mađarske da zemljopisno područje oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” ne odgovara povijesno definiranoj regiji Tokaj, Komisija napominje da, iako mađarska i slovačka vina Tokaj imaju zajedničku vinogradarsku povijest, proizvodnja vina Tokaj sada se odvija na dvama različitim zemljopisnim područjima u dvjema državama članicama. Zemljopisno područje vina „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” obuhvaća sedam slovačkih općina. Slovačka je 1959. u svojem nacionalnom zakonodavstvu službeno utvrdila to područje kao područje proizvodnje slovačkih vina Tokaj. Vinske regije mogu se s vremenom razvijati, a njihove teritorijalne granice mogu se mijenjati u odnosu na granice koje su postojale prije nekoliko stoljeća, a da se pritom ne dovede u pitanje autentičnost mjesta podrijetla.

(23) Slovačka je dokazala usklađenost s uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) br. 1308/2013, uključujući pojam „oznaka izvornosti” definiran u članku 93. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) br. 1308/2013. Konkretno, Slovačka je dokazala povezanost proizvoda i zemljopisnog okruženja s njegovim svojstvenim prirodnim i ljudskim čimbenicima. Slovačka je navela i da su to zemljopisno područje i način proizvodnje slovačkog vina Tokaj regulirani u Slovačkoj od 1959. Puko upućivanje Mađarske na povijesno razgraničenje iz zakona koji je bio na snazi 1908. u Austro-Ugarskoj Monarhiji ne može se smatrati dovoljnim razlogom za osporavanje razgraničenja područja koje je utvrdila Slovačka ili povezanosti između tog područja i svojstava slovačkog vina Tokaj. Komisija stoga odbija pitanje koje je Mađarska postavila u pogledu teritorijalne valjanosti oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” i poziva na usklađivanje razgraničenog zemljopisnog područja obuhvaćenog oznakom „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” sa zemljopisnim područjem Tokaj iz zakona koji je bio na snazi u Austro-Ugarskoj Monarhiji 1908.

(24) Kad je riječ o tvrdnji Mađarske da su mađarski proizvođači stavljeni u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju jer su zahtjevi iz specifikacije mađarskog proizvoda „Tokaj/Tokaji” zahtjevniji i stroži nego zahtjevi iz specifikacije slovačkog proizvoda „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti”, Komisija smatra da su „Tokaj/Tokaji” i „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” različiti nazivi koji se odnose na različite specifikacije proizvoda. Za potrebe aktualnog zahtjeva za registraciju Slovačka nije obvezna poštovati mađarsku specifikaciju proizvoda „Tokaj/Tokaji”. Isto tako, Mađarska nije obvezna uskladiti svoja pravila sa slovačkom specifikacijom proizvoda „Vinohradnícka oblasť Tokaj” ili „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti” i slobodna je utvrditi i zadržati vlastite zahtjeve za vino „Tokaj/Tokaji”. Uredbom (EU) br. 1308/2013 nije propisano da djelomično homonimni nazivi moraju imati istu specifikaciju proizvoda. Budući da nema opasnosti da se pomiješaju slovački i mađarski ZOI, mogući različiti standardi ne utječu

na procjenu u skladu s člankom 100. Uredbe (EU) br. 1308/2013. Stoga je neutemeljeno otvoriti pitanje nepovoljnog položaja u odnosu na konkurenciju uzrokovanog strožim zahtjevima specifikacije proizvoda određenog ZOI-ja u odnosu na specifikaciju proizvoda nekog drugog ZOI-ja. Zaključno, trebalo bi odbaciti tvrdnju Mađarske o nepovoljnom položaju u odnosu na konkurenciju uzrokovanom strožim zahtjevima u pogledu proizvodnje.

(25) Kad je riječ o izjavi Mađarske da se neće protiviti registraciji oznake izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" ako Slovačka ukine postojeću oznaku izvornosti „Vinohradnícka oblasť Tokaj", Komisija smatra da bi odluku o odgovarajućem tijeku daljnjeg djelovanja trebala donijeti Slovačka. Slovačka je potvrdila da je ZOI „Vinohradnícka oblasť Tokaj" u upotrebi i da ga ne namjerava ukinuti. Komisija smatra da registracija oznake „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" (ZOI) ne ovisi o ukidanju oznake „Vinohradnícka oblasť Tokaj" (ZOI), čiju upotrebu i zaštitu Slovačka želi zadržati, jer je riječ o dvama različitim nazivima.

(26) Zaključno, nijedan argument koji je istaknula Mađarska ne opravdava odbijanje zahtjeva za registraciju. U skladu s tim, oznaku izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" trebalo bi upisati u Unijin registar oznaka zemljopisnog podrijetla.

(27) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Odbora za zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Oznaka izvornosti „TOKAJSKÉ VÍNO zo slovenskej oblasti" upisuje se u Unijin registar oznaka zemljopisnog podrijetla iz članka 22. Uredbe (EU) 2024/1143.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 2. srpnja 2025.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN